

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Dato: 01.07.2020

Høring - forskrifter mv. om egen pensjonskonto

Den Norske Aktuarforening (DNA) viser til høring på forskrift mv. om egen pensjonskonto, sendt fra Finansdepartementet 08.05.2020.

Aktuarforeningen vurderer først og fremst aktuarielle problemstillinger knyttet til lov- og forskriftsendringer. Det er ikke entydig hva som er aktuarielle problemstillinger, og vi vil her både omtale forsikringstekniske forhold og forhold knyttet til informasjon om forsikringstekniske forhold m.m.

Innføringen av egen pensjonskonto knyttet til innskuddspensjon er en stor forandring for pensjonsleverandørene og krever mange nye systemer for informasjonsutveksling m.m. Det er derfor viktig at forskriftene støtter opp om endringen så godt som mulig. Regelverket må sikre *reell* konkurranse og gjøre overgangen til egen pensjonskonto så enkel som mulig for eiere av pensjonskapitalbevis.

DNA deltok på et innspillsmøte Finansdepartementet avholdt 27.01.2020, og sendte i den forbindelse et notat til departementet med innspill. Blant våre forslag som ikke er fulgt opp, *er en opprydding av ordbruk knyttet til pensjonskonto i lov om innskuddspensjon, der uttrykket «pensjonskonto» benyttes i flere forskjellige og ulike sammenhenger.* Finansdepartementet foreslår i dette høringsnotatet andre endringer i innskuddspensjonsloven, så dette bør skje samtidig.

I det videre kommenterer vi høringsnotatet punkt for punkt.

Standardisert kompensasjon

Departementet vurderer i høringen 2 ulike modeller for standardisert kompensasjon. DNA mener at det er viktig at de ansatte ved innføringen av egen pensjonskonto får så få spørsmål å forholde seg til som mulig. Av den grunn mener vi at det bør legges opp til kun én kostnadsmodell.

Vi ser at departementets anbefalte løsning om at bedriftens pensjonsleverandør skal kunne innhente data fra medlemmets pensjonsleverandør om størrelsen på pensjonskapitalen knyttet til bedriftens sparing, er den «riktigste» av de to foreslåtte modellene. Den er samtidig ikke den enkleste, og krever en informasjonsflyt mellom pensjonsleverandører. Løsningen vil gi bedriftens pensjonsleverandør informasjon om enkelte ansatte de ellers ikke ville fått. Det er derfor viktig å sikre at pensjonsleverandørene ikke kan misbruke denne informasjonen.

Vi er ikke helt trygge på at departementet og gjennomføringsgruppen i tilstrekkelig grad har vurdert effektene av de foreslåtte løsningene for standardisert kompensasjon. Vi mener derfor at det er viktig å foreta en evaluering etter for eksempel 5 år, for å se om det faktisk er sikret konkurranse i markedet for selvvalgt leverandør.

DNA støtter av hensyn til enkelhet at det bare innføres én modell for å beregne standardisert kompensasjon, og at det er alternativ 1, som foreslått av departementet. DNA mener det bør legges inn i forskriften et krav om evaluering for å sikre at regelverket fungerer slik at det er konkurranse i markedet for selvvalgt leverandør.

Pensjonskapitalbevis med garanti

Departementet foreslår at pensjonskapitalbevis med *årlig* rentegaranti ikke skal overføres med passivt samtykke. Finansdepartementet foreslår videre at *alle* som har pensjonskapitalbevis med garanti skal få informasjon om dette, og at for de pensjonskapitalbevisene som ikke oppfyller kravet til årlig rentegaranti, så skal det opplyses om at garantien bortfaller ved overføring av pensjonskapitalbeviset.

DNA synes ikke det er opplagt at en garanti f.eks. bare i utbetalingsperioden, skal overføres med passivt samtykke. Samtidig antar vi at Finansdepartementets forslag kan være en tilstrekkelig god løsning dersom den enkelte får god nok forklaring på hva bortfallet av rentegaranti innebærer (ikke bare at den bortfaller).

Vi kan ikke se at departementet har diskutert det forholdet at pensjonskapitalbevis med rentegaranti også skal ha en tilhørende administrasjonsreserve, jf. forskrift om innskuddspensjonsordninger som skal oppfylle minstekravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon, § 7 siste ledd. Ny § 2-1 i forskriften til innskuddspensjonsloven bør inneholde krav til informasjon om hvordan administrasjonsreserven behandles og hva dette betyr for eksempel for endring av garanti for kostnader, ved overføring til egen pensjonskonto.

DNA antar at Finansdepartementets forslag til håndtering kan være en tilstrekkelig god løsning, men vil påpeke at det bør gis klarere regler for forklaring til den enkelte om hva det innebærer at rentegarantien bortfaller og hva det betyr at administrasjonsreserven blir gjort om til pensjonskapital. Slike regler bør ligge i § 2-1, annet ledd.

Pensjonskapitalbevis under utbetaling

Departementet foreslår at pensjonskapitalbevis under utbetaling ikke skal overføres til egen pensjonskonto.

DNA støtter Finansdepartementets forslag.

Pensjonskapitalbevis med særaldersgrense

Departementet foreslår at pensjonskapitalbevis *med* særaldersgrense bare skal kunne overføres til egen pensjonskonto *uten* særaldersgrense dersom eieren av pensjonskapitalbeviset sier fra seg muligheten til å få utbetaling fra særaldersgrensen.

Samtidig foreslås det at pensjonskapitalbevis *uten* særaldersgrense ikke skal kunne overføres til egen pensjonskonto *med* særaldersgrense.

DNA støtter forslaget.

Generelt om utfyllende regler om informasjon

DNA har tidligere gitt innspill til Finansdepartementet om behovet for god informasjonsflyt og at det i forskrift må beskrives hvordan arbeidsgiver kan sikre seg at riktig og tilstrekkelig informasjon er gitt alle arbeidstakere.

Vi kan ikke se at departementet har svart ut dette, og vi mener at det fremdeles ikke er klart nok hvordan disse forholdene skal sikres. Dette kan f.eks. gjøres ved at det i forskriften sies konkret at pensjonsinnretningene enten må sende informasjonen til arbeidsgiver som så skal videreformidle informasjonen, eller at pensjonsinnretningen må sikre at arbeidsgiver får tilgang på informasjon om hva som er sendt til de enkelte ansatte direkte fra pensjonsinnretningen.

Informasjon om samordning av utbetalingsperioder mv.

Finansdepartementet foreslår at det skal opplyses om at eventuell ulik utbetalingsperiode i pensjonskapitalbevis og aktiv ordning må samordnes ved flytting til egen pensjonskonto, slik at utbetalingsperioden som gjelder for den aktive ordningen skal gjelde for den samlede pensjonskapitalen. I tillegg foreslås det at det skal opplyses om at en ved sammenslåing kan miste muligheten til å ta ut pensjon raskere fra små pensjonskapitalbevis.

DNA støtter forslaget.

Overskridelse av terskelverdier

Ved dødsfall vil hvert barn kunne få en barnepensjon på inntil 1 G til 21 år dersom eier av et pensjonskapitalbevis eller aktivt medlem av en innskuddspensjonsordning dør. Videre kan samlet uførepensjon og alderspensjon ikke overstige en pensjonsgrad på 100 prosent.

Ved å flytte et pensjonskapitalbevis til egen pensjonskonto, og også kanskje slå sammen flere pensjonskapitalbevis, vil disse rettighetene kunne endres.

Finans Norge og Finansdepartementet hevder at disse såkalte terskelverdiene uansett er ment å gjelde samlet pensjon fra alle pensjonskapitalbevis og innskuddspensjonsordninger. Det finnes ikke støtte for en slik tolkning i forarbeidene til dagens lov. Dersom departementet mener at terskelverdiene gjelder samlet pensjon, må det innføres samordning på tvers av pensjonskapitalbevis og aktiv ordning uansett pensjonsleverandør også i de tilfellene der pensjonskapitalbevis ikke ligger hos den aktive ordningen. Så lenge dette ikke er tenkt gjennomført, vil en flytting av pensjonskapitalbevis i svært mange tilfeller gi en endring i disse terskelverdiene.

God og riktig informasjon må være en forutsetning for innføringen av egen pensjonskonto, og ikke minst for at pensjonskapitalbevis skal innføres med såkalt negativt samtykke.

Etter de nye reglene i innskuddspensjonsloven skal også *pensjonskapitalbevis* fra individuell pensjonsspareavtale etter lov om individuell pensjonsordning overføres til arbeidsgivers pensjonsordning. En slik pensjonsspareavtale følger stort sett reglene for innskuddspensjon f.eks. når det gjelder utbetaling ved dødsfall mv. I § 2-4 angis det at kunden kan kreve at institusjonen utsteder pensjonskapitalbevis med rett til straks begynnende pensjon som omfatter pensjonskapitalen på utstedelsestidspunktet har rett til uføreytelser fra folketrygden, men ikke rett til uføreytelser etter pensjonsavtalen. Dersom dette også gjelder for pensjonskapitalbevis som kan overføres til arbeidsgivers pensjonsordning, vil denne muligheten bortfalle ved en slik overføring. Dette må det i så fall opplyses om.

Vi gjør for øvrig oppmerksom på at lovteksten ikke gjenspeiler forarbeidene, som sier at midler knyttet til pensjonskapitalbevis etter IPA-forskriften skal kunne inngå.

DNA mener at eiere av pensjonskapitalbevis må få informasjon om eventuelle endringer i terskelverdier som følge av flytting av pensjonskapitalbevis til egen pensjonskonto, og at dette må reguleres i forskriften. DNA ber departementet gjøre endringer i forskriften slik at det sikres at det gis informasjon om endringer i mulighetene for utbetaling fra pensjonskapitalbevis fra individuelle pensjonsspareavtaler.

Hjemmel for innhenting av kontaktinformasjon

Finansdepartementet foreslår at det skal innføres en forskriftshjemmel for pensjonsleverandører til å innhente kontaktdata til arbeidstakere fra arbeidsgiver.

DNA støtter forslaget.

Reservasjon/valg av selvvalgt leverandør som standardvalg

Departementet vurderer om det bør presiseres i forskrift at reservasjoner, valg av leverandør mv. skal foretas av arbeidstaker selv på en nøytral plattform.

DNA støtter dette.

Forvaltning av aktiv og tidligere opptjening på én pensjonskonto

Finansdepartementet foreslår at forskriften skal angi at aktiv sparing og pensjonskapitalbevis på egen pensjonskonto skal forvaltes likt, og at prisen på forvaltning skal være lik.

DNA støtter forslaget.

Spørsmål om kortere oppgjørsfrist for overføring til egen pensjonskonto

DNA velger å ikke uttale seg om dette forholdet.

Mulighet til å fremskynde tremånedersfristen

Finansdepartementet foreslår en adgang til å fremskynde tremånedersfristen for å velge overgang av pensjonskapitalbevis til egen pensjonskonto ved innføring av egen pensjonskonto.

DNA er opptatt av god og riktig informasjon ved valg av egen pensjonskonto. Ved å gi enkelte medlemmer mulighet til å flytte før tremånedersfristen, kan det være at eieren av pensjonskapitalbevis ikke har fått tilstrekkelig informasjon fra nåværende pensjonsleverandør eller fra mulige leverandører som kan bli såkalte «selvvalgte leverandører», til å ta et korrekt valg.

Samtidig vil vi tro det er svært få som aktivt vil velge å flytte pensjonskapitalbeviset før tremånedersfristen. Årsaken til innføringen av egen pensjonskonto er jo at få aktivt tar et valg knyttet til sine pensjonskapitalbevis i dag.

DNA mener en slik fremskynding ikke bør innføres, siden dette kan gi konkurransefortrinn for enkelte aktører ved innføring av egen pensjonskonto og føre til ikke-informerte valg for eiere av pensjonskapitalbevis.

Bevaring av historikk knyttet til tidligere opptjening

Finansdepartementet foreslår ikke å forskriftsfeste at historikk knyttet til tidligere opptjening må bevares, bare at de vil følge opp arbeidet med å kartlegge ulike løsninger for å bevare historikk slik at dette er på plass ved innføringen av egen pensjonskonto.

Det er viktig for den enkelte arbeidstaker å ha historikk knyttet til pensjonskapitalen som var tilstede ved avslutning av hvert arbeidsforhold, samt hvilken arbeidsgiver vedkommende da hadde hatt. På denne måten er det lett å finne ut av hvilke arbeidsforhold som har gitt et pensjonskapitalbevis, og hva pensjonskapitalen var på den gangen, og dermed se om dette ser riktig ut.

DNA mener at Finansdepartementet med fordel kan nedfelle krav til en slik historikk i forskriften.

Arbeidstakere med flere arbeidsforhold

Personer med flere arbeidsgivere skal etter innskuddspensjonsloven få pensjonskapitalbevis overført til den leverandøren hvor saldoen er størst. I høringsnotatet står det at pensjonsleverandørene har lagt opp til en løsning der ansatte med flere arbeidsforhold kun kan ha én selvvalgt pensjonsleverandør. Finansdepartementet ønsker ikke å regulere dette nærmere i forskrift.

DNA har ikke innvendinger til at dette ikke reguleres i forskrift, men vil anføre at løsningen bør evalueres av departementet etter en viss tid.

Ikrafttredelse av lov- og forskriftsbestemmelser

Finansdepartementet foreslår at reglene om digitalt førstevalg skal tre i kraft 1. september 2020 og de resterende forskriftsendringene trer i kraft 1. januar 2021.

Når det gjelder ikrafttredelse av reglene om digitalt førstevalg, må det sikres at eieren av pensjonskapitalbevis forstår at det digitale førstevalget kun gjelder kommunikasjon knyttet til produkter etter innskuddspensjonsloven, og ikke *alle* produkter vedkommende har hos pensjonsinnretningen.

Vi mener at det er viktig at *alle* pensjonsinnretningene som skal tilby egen pensjonskonto er klare når de forskjellige forskriftsendringene trer i kraft, for å sikre lik konkurranse i markedet og minst mulig forvirring blant eiere av pensjonskapitalbevis. Det må sikres ryddig og sammenlignbar informasjon.

Det må også sikres at de dataløsningene pensjonsinnretningene nå implementerer både hver for seg og i fellesskap fungerer tilfredsstillende før det hele settes på luften.

Dersom dette ikke vil være tilfelle med de angitte datoene, støtter DNA *ikke* en så rask gjennomføring.

Samtidig bør egen pensjonskonto på plass så fort som mulig, og dersom det ikke kan komme på plass 01.01.2021, behøver implementeringen ikke vente til 01.01.2022.

DNA anmoder Finansdepartementet om å sikre seg at forskriftsendringene ikke trer i kraft før alle pensjonsleverandører er klare til å gi korrekt informasjon til eiere av pensjonskapitalbevis. DNA ber også om at departementet vurderer en tilføyelse i forskriften som sikrer at kundene forstår at digitalt førstevalg i denne sammenheng kun gjelder produkter etter innskuddspensjonsloven.

Med vennlig hilsen
Den Norske Aktuarforening

Gunn Albertsen
Leder

Den Norske Aktuarforening (DNA) er en frittstående, uavhengig profesjonsforening som er åpen for alle som har aktuar-utdannelse eller tilsvarende kvalifikasjoner. Foreningens formål er å fremme utøvelsen av aktuarfaget og medlemmenes felles interesser. De aller fleste aktuarer som arbeider med forsikringsfaglige spørsmål, er medlemmer av foreningen.